

Globaalin siirtolaisuuden hallinnan vastainen kampanja

Haamujengi kummittelee maailmalla. Se etsii pakolaisia, siirtolaisia ja muita uuden ajan nomadeja. Se erottelee huolellisesti toisistaan hyödylliset ammatilaiset, paljon kaivatun halpatyövoiman ja ylimääräiset ihmiset. Omatoiminen maahanmuutto, sääntelämätön rajojen ylitys, paperittomat siirtolaiset ja heitä tukevat verkostot on julistettu yhteiskunnan vihollisiksi. Lukuisia kansallisia ja ylikansallisia joukkoja ja ulkomaalaisvirastoja on valjastettu taistelemaan niitä vastaan. Samaan aikaan sairaalahenkilökunnan ja it-eksperttien maahantuloa sekä nuorten miesten ja naisten tuomista työvoimaksi rakennustyömaille, palveluammatteihin ja seksiteollisuuden käyttöön suositaan.

Jo viidentoista vuoden ajan on yritetty rakentaa globaalia, siirtolaisuutta sääntelevää elintä luomaan puitteita siirtolaisuuden kontrolloimiselle: ei rajoittamatonta, autonomista maahanmuuttoa, vaan perustuen järkevään valintaan hyödyllisten ja ei-haluttujen välillä, mikä sopii hyvin yhteen GATT:n, WTO:n ja IMF:n harjoittaman globaalin raha- ja talouspolitiikan kanssa. Samalla kun ne edistävät rahan ja tavaroiden rajoittamatonta kulkua, pyrkivät edelliset hallitsemaan, kontrolloimaan ja rajoittamaan ihmisten vapaata liikkumista. Näitä järjestöjä ovat mm. Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö (International Organisation for Migration, IOM), Hallitusten välinen keskustelufoorumi siirtolaisuudesta (Inter-Governmental Consultation on Migration, IGC) ja YK:n kansainvälinen työjärjestö (ILO).

Kehittynein systeemi on luotu EU:n virastoissa ja erityisyksiköissä, kuten Ad Hoc Group Migration, jotka pyrkivät hallinnoimaan pakolaisuutta ja siirtolaisuutta erityisin strategisin tarkoituksin. Jopa luonnos ihmisten liikkumista koskevasta yleissopimuksesta (General Agreement on the movement of people, GAMP) on ollut julkisessa keskustelussa. Ne ovat valta- ja riistokoneiston käyttämiä välineitä ihmisten liikkumisen vapautta vastaan. Nyt on korkea aika paljastaa niiden todellinen epäinhimillinen luonne, tuoda esiin niiden julma taloudellinen ideologia, kritisoida niissä piilevää rasismia ja alkaa toimia yhdessä tasa-vertaisuuden ja oikeuden puolesta.

IOM, vakoilijat ja siirtolaisjahti

Kun IOM perustettiin v.1951, sen piti toimia vastapainona YK:n pakolaisjärjestölle (UNHCR). IOM heijasteli ILO:n tapaan kylmän sodan ja Trumanin opin henkeä: se oli tekemisissä itä-blokista länteen suuntautuneen aivoviennin ja uusien kapitalismimyönteisten valtioiden muodostumisen kanssa. Koska IOM oli USA:n johdon alainen, se, toisin kuin UNHCR, ei perustunut humanitaarisille periaatteille vaan taloudellisille näkökohdille. Sen lähtökohtana ei ole huoli ihmisten, vaan talouden hyvinvoinnista. Lisäksi sen ideologia perustuu rasistisille oletuksille etnisesti homogeenisista valtioista ja muukalaisvihamieliselle "kotimaa"-käsitteelle.

Globalisaation aikakaudella siirtolaisuus on tärkein sosiaalinen liike imperiaalista erilaistuneiden uusintamiskulujen vyöhykkeitä vastaan. IOM:n tärkein tehtävä onkin toteuttaa käytännössä käsityksiä rajojen vahvistamisesta, mikä on välttämätöntä tällaisen hallinnon ylläpitämiseksi ja uusien uusliberalististen siirtolaisuuden hallintamuotojen noudattamiseksi.

Nykyään IOM:llä on 91 jäsenvaltiota. Sen päämaja on Genevessä, missä pidetään järjestön vuosittaiset tapaamiset. Sen tekninen yhteistyökeskus sijaitsee Wienissä ja sieltä käsin valvotaan Etelä-, Keski- ja Itä-Eurooppaa, kun taas Puolan-politiikkaa hoidetaan Berliinin toimistosta. Alueellisia toimipisteitä on 19: Brysselin toimisto huolehtii yhteistyöstä useimpien Länsi-Euroopan hallitusten kanssa, ainoastaan Saksalla ja Italialla on omat toimistonsa Bonnissa ja Roomassa. Helsingin toimisto on vastuussa Baltian alueesta ja Budapest kaakkois-Euroopasta. IOM:n yli 100 kenttätoimistoa ja muita edustustoa toimivat "hälytysjärjestelmänä", joka tarkkailee siirtolaisia ja heidän verkostojaan sekä kansalaisjärjestöjä, ja raportoi eteenpäin EU:lle ja Yhdysvalloille ja suosittelee toimenpiteitä. Siellä missä maahanmuuttoa ilmenee, rakennetaan uusia valvontajärjestelmiä jakokeillaan uuttateknologiaa IOM:n avustuksella. Sen suosittelema politiikka on siirtolaisvihamielistä, se kouluttaa poliisivoimia ja rajajoukkoja vastustamaan siirtolaisuutta, se myy kontroliteknologian tuoreimpia saavutuksia, suunnittelee ja rakentaa kontrollipisteitä ja eristyskeskuksia. Se ylpeilee olleensa osallisena 11 miljoonan ihmisen liikuttamiseen; vuonna 2000 se "helpotti" n. 450 000 ihmisen liikkumista, lähinnä "kotiuttamis-" ja "kotimaahan palauttamis"-kysymyksissä.

Turkki: IOM-politiikka tappaa

Euroopan Unioni pitää Turkkia Afrikasta ja Aasiasta tulevien siirtolaisten pääasiallisena tuloreittinä. Sen Irakin toimintasuunnitelma, jonka on kirjoittanut korkean tason työryhmä, nimeää Turkin tärkeimmäksi kohteeksi taistelussa ei-haluttuja siirtolaisia vastaan. IOM kävi tutkimassa tilannetta ja esitti suosituksensa: “säätelymättömän siirtolaisuuden ehkäisemiseksi ja läpikulun estämiseksi Turkin rajojen valvonta on olennainen osa taistelua säätelymättömästä maahanmuuttoa vastaan”. Turkin rajavouknot eivät epäroineet ottaa sanaa “taistelu” kirjaimellisesti. Yhdeksän ihmistä ammuttiin kuoliaaksi ja viisi muuta haavoittui 139 afganistanilaisen, pakistanilaisen ja bangladeshilaisen yrittäessä ylittää laittomasti Iranin ja Turkin välistä rajaa (Tageszeitung 11.5.2000). IOM:n suositukset johtivat välittömästi viattomien ihmisten tappamiseen.

Ukraina: keinotekoisia rajoja

Ukrainalaiset ovat huomanneet epäonneeseen jääneensä linnake-Euroopan muurien ulkopuolelle. Koska monet ihmiset tahtovat paeta puutetta, ovat kansainväliset järjestöt nimenneet Ukrainan “pääasiallisesti lähtömaaksi”, toisin sanoen uhaksi maailmanjärjestykselle. Tästä johtuen IOM tukee uusien rajavalvontajärjestelmien, eristyskeskusten ym. rakentamista sinne. Se pyörittää pilottiprojekteja, joiden tarkoituksena on saada käyttöön uusia menettelytapoja rajavalvontaan ja eristämiseen/vangitsemiseen: se järjestää USA:n ja Meksikon väliselle rajalle opintomatkoja aitojen, taisteluhautojen ja siirtolaisten kiinniottamiseen tarkoitettujen high-tech-laitteiden käytöstä. Se varmistaa, että Ukrainan viranomaiset sopeutuvat EU:n harjoittaman politiikan vaatimuksiin ja toteuttavat EU:n tahtoa. Ukrainan ja Puolan välisen rajavalvonnan tiukentaminen johtaa keinotekoisien rajan syntyyn, joka erottaa naapurit, ystävät ja työtoverit toisistaan. Länsi vaatii myös Ukrainan itärajan sulkemista ja kontrollin tiukentamista läpikulkemisen estämiseksi. Yhdessä nämä vaatimukset johtavat tilanteeseen, jossa sekä lännessä vierailevat ukrainalaiset että Ukrainaan idästä tulevat matkailijat ovat laittomia siirtolaisia. Näin IOM EU:n puolesta edesauttaa raa’an ulossulkemissysteemin syntyä.

Suomi: väestön vaihdoksia

IOM:n päämaja Helsingissä toimii samalla kaikkien pohjoismaita ja Baltiaa koskevien asioiden keskuksena. Suomen hallitus tukeutuu vahvasti IOM:n palveluksiin halutessaan päästä eroon pakolaisista, joiden turvapaikkahakemus on hylätty. Samanaikaisesti, uskomatonta kyllä, IOM avustaa työministeriötä tuomaan työvoimaa Aasiasta. Se, että tämä vaikuttaa jonkinlaiselta väestön vaihtamiselta, ei vielä riitä. Voidaan myös kysyä, onko tämä valtion harjoittamaa nais- ja palvelijakauppaa vai mitä? (IOM:n vuosiraportti 2000)

IOM pelaa julmasti aikaa natsien orjatyön uhrien kanssa

Maailmanlaajuisen toimistoverkostonsa vuoksi IOM on valittu saksalaisen “muisto, velvollisuus ja tulevaisuus” -säätiön yhteistyökumppaniksi. Säätiön vastuulla on mahdollistaa korvausten jakaminen natsien pakkotyön ja omaisuustakavarikkojen uhreiksi joutuneille. IOM käsittelee ei-juutalaisten tapauksia maissa, joissa ei ole muuta sopivaa järjestöä, esim. Ranskassa, Hollannissa, Kreikassa ja Italiassa. IOM valittiin välittämättä siitä, ettei sillä ole kokemusta Saksan korvauslaeista. IOM on tilivelvollinen mukana oleville valtioille ja Saksan säätiölle. Näyttää kuitenkin siltä, että IOM:n ainoa päämäärä on korvauksiin oikeutettujen ihmisten lukumäärän saaminen niin pieneksi kuin mahdollista. 320 000:sta vaatimuksesta (306 000 pakkotyötä ja 14 000 omaisuuden takavarikkoa koskien) vain 15 000 pakkotyön uhria on todettu oikeutetuiksi korvauksiin. Jotkut toimistoista tutkivat vaatimuksia etukäteen ehdottaakseen monille ihmisille, etteivät nämä tekisi lainkaan hakemusta, sillä se tulisi olemaan hyödytön. Tämä pitää hakemusten määrän alhaisena. Päinvastoin kuin muut järjestöt, IOM ei myönnä korvauksia maatalouden palveluksessa työskennelleille eikä karkoitettujen pakkotyöntekijöiden lapsille. Tilastot näyttävät, että verrattuna muihin säätiöihin IOM on ollut erittäin hidas maksuissaan. Esimerkiksi Historiallinen Komissio, jossa on vain viisi jäsentä, osoittaa omaisuuden taka-

varikkoja koskevien vaatimusten sopivuuden. Tähän mennessä vain 16 879 ihmistä on saanut korvauksia, kun Puolan säätiö on maksanut niitä jo 305 000:lle. Kaikki hyvitykset pitäisi maksaa kahdessa erässä, mutta IOM on niin hidas, että monet iäkkäimmistä hakijoista ehtivät kuolla ennen toista kierrosta. IOM toimii eri puolille maailmaa hajaantuneiden ihmisten kanssa, jotka eivät ole yhteydessä toisiinsa, joten vastarinta on hyvin helppo vaiantaa. (ks. www.compensation-for-forced-labour.org)

Tämä tekee IOM:stä maailman suurimman ihmissalakuljettajan

Suunta on kuitenkin väärä, eivätkä ihmiset ole vapaaehtoisia. Lista määränpäistä on lista sodan repimistä alueista: suurimmat kohteet ovat Timor, Pohjois-Irak, Kosovo, Angola ja Afganistan. Nämä maat samoin kuin sellaiset maat kuin Somalia, Sierra Leone, Liberia ja Sudan ovat myös maita, joihin yksittäiset hallitukset pitävät liian hankalana kuljettaa ihmisiä. IOM kutsuu kansallisia hallituksia asiakkaisiksi ja pitää omaa toimintaansa vapaaehtoisesti palaaville tarkoitettuna palveluna. Vapaaehtoisuus ei kuitenkaan yleensä ole muuta kuin valinta vangitsemisen ja karkottamisen tai ilman vastarintaa lähtemisen välillä. Tämä on ilmeisintä romaneille ja kosovolaisille, jotka usein vastustavat tämän kaltaista menettelyä. Romanian kansallinen kongressi onkin nimennyt IOM:n kaikkien romanien viholliseksi. Mikä tahansa hyväntekeväisyysjärjestön maine, joka IOM:llä on, on vain peitetty sen todelliselle politiikalle. Se on kaksinaamainen organisaatio, joka toisaalta pyrkii voittamaan kansalaisjärjestöjen luottamuksen, tekemään yhteistyötä niiden kanssa ja käyttämään niitä hyväkseen, mutta toimii samaan aikaan kansallisten hallitusten uskollisena yhteistyökumppanina. Pidä varasi! (ks. www.iom.int)

IGC – siirtolaisuuden vastustajien aivoriihi

IGC on epämuodollinen, 15 valtion foorumi, jossa pohditaan “innovatiivisia ratkaisuja ja strategioita” siirtolaiskysymyksen ratkaisemiseksi. Sen päämaja on Genevessä IOM:n naapurissa, ja myös sillä on toimeenpaneva elin, International Centre for Migration Policy Development (ICMPD), joka pitää majaa Wienissä. Perustamisestaan 1985 lähtien se on toiminut rajojen, asevarustelun, itä-länsi-yhteistyön ja politiikanteon tahdinlyöjänä. Sen rooli on toimia aivoriiehenä avainkäsitteiden ja siirtolaisten sekä heidän tukijoidensa vastaisten strategioiden luomisessa, sekä edistää ylikansallisen valvontakoneiston rakentamista. Monet termit, kuten “järjestäytynyt ihmiskauppa”, on todennäköisesti luotu heidän tapaamisissaan. Järjestön roolia on vaikeaa arvioida, sillä suurin osa sen toiminnasta on salaista. (ks. www.icmpd.at; www.igc.ch)

Naiskaupan vastainen toiminta

– IOM:lle tuskin muuta kuin oikeutus taistelulle kaikkea omatoimista siirtolaisuutta vastaan

Nais-, lapsi-, ja ihmiskauppa – kukaan ei voi kieltää sitä, että uutterat liikemiehet pakottavat siirtolaisiksi haluavia naisia prostituoiduiksi valheellisilla lupauksillaan. Naisten järjestöt ja antirasistiset ryhmät tukevat usein heidän uhrejaan. Joskus myös IOM osallistuu, tai pikemminkin rahoittaa projekteja, jotka auttavat uhreja tai tekevät ennaltaehkäisevää työtä.

Tarkemmin tarkastellessamme näemme kuitenkin, että IOM hyödyntää naiskauppateemaa yksinkertaisten ja käyttää sitä oikeuttaakseen taistelua kaikkea siirtolaisuutta vastaan. Tämän todistaa jo se, että vain 0,16% kaikista IOM:n matkajärjestelyistä on uhrien hyväksi, mutta myös tapa, jolla IOM selittää ihmiskauppaa, ja ratkaisut, joita se esittää. IOM:n julkaisujen mukaan naiset ovat poikkeuksetta köyhiä uhreja, kuljettajat taas katalia rikollisia, ja tätä vastaan voidaan toimia vain toimimalla kaikkea siirtolaisuutta vastaan. Se tosiasia, että monet itäeurooppalaiset, aasialaiset, afrikkalaiset ja eteläamerikkalaiset naiset tietoisesti valitsevat tien siirtolaisiksi järjestettyjen avioliittojen, kotiapaustaistyön tai jopa prostituution kautta paikallisia oloja parempana vaihtoehtona, jää IOM:lta huomaamatta. Se vaikennee myös siitä, että monet pakolaisiksi tai siirtolaisiksi lähtevät valitsevat tietoisesti kauppiaiden palvelujen käyttämisen tietäen sen ainoaksi vaihtoehdoksi päästä sisään linnake-Eurooppaan. IOM:n kieroilijat tietävät kyllä miksi näin tehdään, sillä he ovat itse aktiivisessa osassa siirtolaisten pakoreittien tuhoamisessa esimerkiksi Turkissa ja Ukrainassa. Näin IOM:n kiinnostus naiskaupan vastaiseen toimintaan paljastuu vain taitavaksi taktikoinniksi, joka pyrkii kääntämään julkisen mielipiteen kaiken valvomattoman siirtolaisuuden vastaiseksi.

Euroopan Unionin ulkomaalaishallinto

EU on rakentanut kokonaisen arsenaalin siirtolaisten ja pakolaisten vastaisia keinoja. Kaikki alkoi Trevistä ja Ad Hoc -ryhmistä ja jatkui Schengen-sopimuksella, joka vain nopeutti tahtia. Tällä hetkellä on olemassa lisäksi High Level Working Group Asylum and Migration, the Strategic Committee for Migration, Borders and Asylum, the Centre for Information, Discussion and Exchange on Asylum (CIREA), the Centre for information, Discussion, and Exchange on the Crossing of Borders (CIREFI), the International Border Police Conference jne. EU:n poliisivoimat ja ulkomaalaisjoukot valtaavat alaa monissa maissa ja vaativat niitä sopeutumaan eurooppalaisiin standardeihin. Useimmat näistä virastoista toimivat salaisesti julkisen kontrollin ulottumattomissa ja vailla minkäänlaista tilivelvollisuutta demokraattisille instituutioille.

Byrokraatit, poliisivirkailijat ja ministeriöiden väki ovat yhdistäneet vihamielisyytensä siirtolaisia kohtaan ja luoneet koko joukon salaisia poliittisia linjauksia ja suunnitelmia niiden toteuttamiseen. Lisäksi kahdenkeskeisiä palauttamissopimuksia on saavutettu kiristämällä kolmannen maailman maita, käytännössä asettamalla kehitysapu, kauppasopimukset tai tekninen apu riippuvaiseksi oikeanlaisesta siirtolaispolitiikasta. Aivoriivet ovat kehittäneet uuden rajoitetun suvereenisyyden doktriinin: "tarvitsemme uudenlaista imperialismia...jonka tarkoituksena on luoda järjestystä ja järjestelmiä" (ulkopolitiikan keskus, Lontoo). Sen tärkeimmät kulmakivet ovat käsitteet "terrorismi", "huumeet", ja "siirtolaisuus" yhdistettynä Uuden eurooppalaisen aggressiivisuuden ja uuden imperialismien oikeuttamiseen. (Yksityiskohtaisempi kritiikki ks. www.statewatch.org.uk ; www.materialien.org)

Uutissähkeitä

IOM ja Star Alliance

– yhteistyötä etujen saavuttamiseksi

IOM on sopinut 80 lentoyhtiön kanssa erityishinnoittelusta. Se saa suurimman osan varauksistaan, jotka ovat lähinnä karkotuslentoja, 70 - 80 % alennuksella. Lufthansa ja muut Star Alliancen yhtiöt, KLM, Air France jne. ovat jo vastatoimien kohteena karkotuslentoihin osallistumisen vuoksi. (www.deportation-alliance.com)

Australia: IOM pystytti pakolaisleirin Tyynenmeren kaukaiselle Nauru-saarelle siirtääkseen afganistanilaiset ja irakilaiset turvapaikanhakijat muualle.

Makedonia: IOM pyörittää "infokampanjaa" saadakseen maastamuuttoa suunnittelevat naiset luopumaan suunnitelmistaan kertomalla heille, että paremman elämän sijaan he joutuvat varmasti prostituoiduiksi.

Saksa: IOM:n toimisto Bonnissa osallistui 74 000 ihmisen karkotukseen v. 2000.

Miksi IOM?

Uskomme, että IOM on paras aloituskohde kansainväliselle siirtolaisuuskontrollin vastaiselle kampanjalle, ei ainoastaan poliittisista syistä, sillä IGC tai EU ovat siinä mielessä yhtä tärkeä kohde, vaan myös siksi, että vuosittaisten tapaamistensa, useiden toimistojensa ja maantieteellisesti laajalle levinneen kansainvälisen läsnäolonsa vuoksi se näyttää haavoittuvimmalta kohteelta. Myös se, että yhteistyöllä NGO:iden kanssa on merkittävä rooli IOM:n toiminnassa, tekee siitä arvokkaan kohteen, jos pyritään tämän yhteistyön katkaisemiseen. Yksi tapa tehdä tämä on tuoda esiin se, että huolimatta imagosta, jota se mielellään esittelee yhteistyökumppaneilleen, se ei ole hyväntekeväisyysjärjestö, vaan toimii ainoastaan valtioiden intressien pohjalta. Uskomme, että meillä on hyvät mahdollisuudet painostaa IOM:ia ainakin niissä sen projekteissa, jotka vahvasti ja selkeästi tähtäävät rajakontrollin parantamiseen, tai pikemminkin entistä tukahduttavamman rajahallinnon rakentamiseen.

Noborder on eurooppalainen ruohonjuuritason toimivien ryhmien verkosto, jonka sisällä on mahdollista vaihtaa kokemuksia antirasistisesta toiminnasta, koordinoita kampanjoita ja kehittää yhteisiä projekteja. Keskustelunaiheet ovat vaihdelleet karkotuslentoihin osallistuvien lentoyhtiöiden vastaisista kampanjoista aina rajaleireihin ja rajahallinnon vastaisiin kampanjoihin. IOM:n vastainen kampanja on myös lähtöisin täältä.

<http://noborder.org/iom>